

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50 „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov.
vračajo v petiti; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, smrtnice itd.
se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
sma upravištvo v ulici Carintia 28.
Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Obrekovalcem!

Ni ga ostudnejšega posla, nego je obrekovanje, ni ga ostudnejšega človeka, nego je denuncijant. Ovađuh nam ne more biti simpatičen, ako tudi tako poroča, da je nekako resnici podobno, kajti namen mu je grd, nečlovešk: škoditi svojemu bližnjemu. Koliko ostudnejši je pa posel onih, koji vedo malo lažejo, koji obrekujejo, samo v ta namen, da bi upropastili one, ki so jim na poti.

Ostudni ta posel udomačil se je po nekod v nas Slovencih. Lastnost denunciranja zagledala je v Gorici beli dan in preselila se polagoma tudi v Ljubljano. V slovenskih krogih Goriških jeli so najpopred sumničiti svoje sorojake, češ, da so veleizdajice, nevarni obstoječemu redu; v Gorici so počeli najpopred obrekovati domača naša društva, podtikujè jim namene, kakoršnih društva naša nikdar imela niso. Kdor se ni pokoril zapovedim nekaterih, ta je prišel na proskripcijsko listo onih, koje treba brezpogojno ugonobiti. Podajachi te klike lazili so okoli ministrov in družih velikih gospodov z jednim namenom, da denuncirajo. Uprav te dni posloviti se je morala iz Gorice jedna najdelavnejših mej tamošnjimi narodnimi obitelji, ker je slavna inkvizicija Goriška tako sklenila. Nič ni pomagalo, da so se poslanci postavili po robu; nič ni pomagalo, da so se uradni predstojniki najkrepkejšo potegnili za dotičnika: odurna denunciacija izpodkopala mu je že tla tako na široko, da je ni bilo več rošitve.

Zato pa je v veliko čast narodu našem po Goriškem, da je — sluteč kaj se nameruje — denuncijantom duri pokazal, takó, da je klika Goriška danes brez vse veljave: redko redko so sejani čudaki, ki jej še verujejo. Zdravemu instinktu naroda našega moramo se zahvaliti, da je prenehalo glasilu, ki je preplavljalo ves slovenski svet se lažmi in obrekovanji. Toda obrekovalci si vedo pomagati: na-

jeli so svoje kolege italijanske narodnosti, da nadaljuje grdi posel, kojega so oni sami zapričeli.

Čudne stvari se godé nekaj časa sem v lepi Gorici: klerikalec združil se je z italijanskim laži-liberalcem, da se bojuje proti narodnosti slovenski. Vse svoje sile napela je čudna ta družba proti nam vsem, ki povdarjamo nekoliko odločene narodno naše stališče. Ker pa so nameni slovenski narodni stranki kot zlato čisti, nam ne morejo drugači do kože, nego da lažejo, obrekujejo in denuncirajo. Primite ga panslavista! — to je navadni bojni klic goriških neprijateljev narodnosti naše iz liberalnega in italijansko-klerikalnega tabora. Ako le žugneš besedico na korist našega jezika, že si veleizdajica, že si panslavist. Gospóda so si izbrali taktiko to, ker vedo, da jej kaj radi gredona lim v Trstu in na Dunaji. In tudi jako priročno je to sredstvo: upotrebljajočim to sredstvo, ne treba jim nikakih naporov, kajti terén je že dovolj obdelan po dunajskih glasilih židovskega kapitalizma in po drugih vnanih neprijateljih narodnosti slovanske, imejočih sedež svoj gori v Berlinu. V svoji strasti proti nam „panslavistom“ so toli oslepel, da niti ne slutijo v čegavo korist delajo, gospóda niti ne slutijo, da služijo strastnim protivnikom vere katoliške: brezsrčnemu židovstvu in nemškemu protestantizmu. — „Panslavizem“ — ta izrodek nemško-židovske lažljivosti — je oni bav-bav, ki je sedaj v modi in po kojem treba udrihati na vse pretege.

Osobito do nas pri „Edinosti“ obrnila je Goriška klika vso pozornost svojo. Vest nam sicer pravi, da nismo ničesar storili, kar bi se ne strinjalo z dolžno udanostjo do vladajoče hiše, in nam pravi, da smo se vedno vedli takó, kakor je dolžnost državi zvestim podanikom. To nam izvestno potrde vsi oni, ki list naš dosledno čitajo in pri tem tudi — mislijo.

venu; greh, da ostavljaš domovino le radi denarja, koji te pripne na kavkazsko Prometejevo steno.

Parobrod „Meduza“ sekal je valove adrijskega morja kakor srp travo. Solzeče mi se oko zrlu je po materinskih otokih, ki so se zgubljali kakor mali oblaki. Notranjost moja je bolj in bolj oprijemala neka tišina, postajal sem tožen. Spominjal sem se v Gradcu preživelih krasnih dni, kjer smo sinovi dveh narodov, zvezanih železno verigo enakih interesov, slavili imena dveh velikanov: Preširna in Starčevića. Spomini na ta prijateljski krog vabili so me nazaj . . . ladija pa je plula dalje in dalje.

Milo mi je bilo pri arcu, kakor otroku, ki je sam ostal. Podal sem se v svojo kabino. Zaspal bi bil, da nisem čul, kako je mlad Meduzin častnik, Kotoranin — Janko mu je bilo ime — pripovedoval o arbski omladini, o visoki politiki in o svojih neprilikah.

V desetih dneh pripluli smo v Odeso, od tu na Kavkaz potoval sem družih dvajset dni.

Delo, čisto novo življenje v tujim svetu, velika odgovornost, učenje, nove

In vendar smo grešili, grozno grešili. Razni uplivi tržaški so dosegli, da se je prevržen škof tržaški udal neosnovanim zahtevam neke dobro poznane gospóde ter zaukazal, da s 1. oktobrom preneha pri av. Justu slovenska propoved in slovensko petje. Menda je povsem naravno, da nas je odlok ta zadel notri do živega. Kakó bi tudi ne, ko smo videli, kako se veselè najhujši provniki rimsko-katoliške vere! In vesele se ga po vsej pravici: kajti škodoval bode izvestno veliko več, nego bi jej mogli škodovati se svojim sramotjenjem vsi ti nasprotniki. Le počakajte, bodočnost Vas pouči o tem! Poleg verozadeta je pa tudi národnost naša; zato pa nam je bila dolžnost povdarjati tudi to stran stvari. In živo je naše prepričanje, da nikakor ni greh, ako poleg vere zagovarjamo tudi národnost, kajti ni res in ni res, da bi si bili vera in narodnost dijamentralno nasprotni. Tako pač uči klika Goriška; ker pa jej mej slovenskimi Primorci nikdo več ne verjame, najela je glasilu Goriških italijanskih konservativcev, da skuša širiti nje nauke in da nas denuncira kot panslaviste, da si nismo storili nič drugega, nego to, kar je dolžnost vsakemu človeku: branili smo koristi našega elementa, bivajočega v Trstu, tudi ob tej priliki, ko je prevržen vladika Tržaški storil korak, kojega ne bi bil smel nikdar storiti.

Goriška „L' Eco del Litorale“ posvetila je tej zadevi poseben članek, polen zavijač in denuncijacij. Že uvod članku je drzna denunciacija, pričujoča nam, da piscu članka ni bilo toliko do tega, da brani omenjeni glasoviti odlok škofijstva Tržaškega, ampak da nas demuncira. Sram ga bilo demuncijanta! „L' Eco“ pravi namreč, da že davno vé, da „Edinost“ ni slovensk, ampak panslavistič list, zahtevajoč, da se vse ukloni njega programu. In celó papež se škofovi vred bi se moral ukloniti. Ker pa

akuenje, vse to je silno uplivalo na me, da sem mislil samo na svoja opravila. Zvečer pa sem šel v „barako“ ter ostal tam — dokler so drugi hoteli.

Tedaj nisem živel, ampak životaril sem. Lazil sem po velikanskih podzemskih galerijah ter učil se, kako se pride globlje in globlje proti arcu nebrzdanega Prometeja. In glej, nekega dne opazim kakih 600 metrov od zadnje galerije kamenoloma prve kaplje živega srebra. Delal sem noč in dan, da sem prišel do vrela. Sreča mi je bila sicer mila, a sreča ta ni name čisto nič uplivala. Dobival sem sicer trikrat več plače nego poprej, ali življenje moje, upanja in hlepenja moja, ostala so ista, kakoršna so bila popred.

Denarja sem imel pač dovolj; v štirih letih sem si toliko prislužil, da bi bil mogel dostojno in počteno živeti. Ali kaj je to, ako te vse drugo tišči in skeli?!

„Baraka“ naša ni prodajala družega, nego dobra žganja, izvrstna francoska vina, najboljši sibirski čaj, in originalni Jamajka rum. Razdražilo je to moje živce in priučil sem se strašnemu pitju, tako da skoro ni bilo mogoče, da bi se bil upijal.

vemo, da Goriški kliki služi pojem „panslavist“ v isti namen kakor židovskim sovražnikom naroda našega — da je namreč vsak „panslavist“ nevaren v državno-pravnem pogledu — pozivljamo te, drzni klevetnik, da nam nevedeš jeden sam konkreten slučaj, ko smo pisali takó, da je nasprotovale vladarju dolžni udanosti! Poziv naš ostane izvestno brezuspešen; klevetnik bode sicer zopet sumničil, a dokazov gotovo ne bomo čuli, kajti mi se potegujemo za koristi narodnosti naše na podlagi avstrijskih državnih osnovnih zakonov. Gospóda italijanski konservativci, čujte resnico: nasprotni ste narodu slovenskemu osobito v jezikovnem pogledu, in zato denuncirate kot „panslavista“ vsacega, kdor se po robu postavlja narodnosti naši pogubnim nakanom vašim!

S tem, da povemo, kako misli člankar o krivicah, ki se tu gode našem elementu z raznih strani, bi lahko zaključili odgovor svoj, kajti njega trditev, da nires, da bi se Slovencem dogajale krivice, označuje nam dovolj tega moža in njegovo mišljenje in označuje nam na novo napore znane Goriške klike. Poskrite se torej in sramujte se, vi Ferjančiči, Kluni, Nabergoji itd, kajti lagali ste, ko ste že tolikokrat v državnem zboru milo tožili o krivicah, ki se dogajajo našem elementu v Trstu. Jedina ta trditev člankarja Goriškega lista, drzno resnici v obraz bijoča, svedoči nam na nedvojben način, kake nazore gojí gospóda italijanski konservativci gledé na narodne naše zahteve. Da lahonski listi nazivljajo škofijaki ordinarijat Tržaški panslavističkim, bi nas tolike ne brigalo — vsaj obsipajo nas pri „Edinosti“ z vse drugačimi naslovi —, a všeč nam je jako, da se je člankar tega dotaknil, kajti dal nam je priliko, da naslednje odgovorimo: ravno toliko uzroka imate vi, nazivati nas se panslavisti, kolikor ga imajo lahonski listi, da označujejo škofijaki ordinarijat kot panslavističsk. Ako so oni obrekovalci,

Čudno, a resnično: pri vsem tem sem spal sladko, „sine cura“.

A ta prevelika odgovornost, to veliko delo, postala sta mi počasi navada. Priučil sem se zdravo misliti samo od 9. do 11. ure zjutraj. Od te ure naprej razvijali so se poslovi sami po sebi v svojem tiru in ni trebalo ni voditelja ni inženirja. Blago se je prodajalo, vrednost delnic se je podvojila. Plača mi je narasla na 10.000 frankov in dobival sem 20 odstotkov čistega dobička.

Nekega večera ostali smo v baraki do 3. ure popoldne, kajti tu je bilo gorko in pili smo izvrstnega šampanjca. V jutro potem nisem bil prave volje, mačji stek imel me je v svojih pesteh. Šel sem v prvo galerijo, a ni se mi dalo delati.

Sedem na kamen. Sedeč na kamenu poslušam dvogovor dveh Furlanov, ki sta bila že nad leto dni v moji službi.

„Lepega denarja se res tu zasluži, ali vendar sem sit življenja v tej pustinji. Domov pojdem, da se najem „polente“.

Na to mu odgovori drugi Furlan: „Lahko je tebi, ki imaš ženo in le jednega

PODLISTEK.

Nesreča v sreči.

Črtica A. Tentorja.

I.

Zvršil sem svoje tehniške nauke v Zürichu in prišel sem v Gradec. Tu sem napravil neko praktično skušnjo, koje sem potreboval.

Kakor slepa kokoš zrno dobim službo pri nekem francoskem delniškem društvu v Kavkazu z najboljšimi pogoji.

Sreča — naj bode, dasi bi jej jaz dal neko drugo neprijazno, a pravo ime — spremljevala me je se čudnostno svojo silo; sam ne vem, kako da mi je tako dobro šlo na Kavkazu.

Bilo mi je še le 26 let, v letih cvetoče mladosti, razburjene mladeniške domišljivosti in tisočerihih nad za bodočnost zapustil sem svoj dom. Solznimi očmi polavaljal sem od domačih naših vrhov, od okoličanskih naših sel: Kontovelja, Bar-kovelj, Grete, Škednja itd. Stiskalo mi je srce in notranji glas mi je očitil: Greh, greh, da brez pravega razloga ostavljaš ta kraj, toli mil, toli drag vsakemu Slo-

potem seveda — no, zaključek si lahko sami napravite.

Da se je prevzvišeni škof prenagril, pri tem ostanemo; nikakor pa nismo zahtevali, da bi bil prišel k nam po „parere“.

Klasični so nastopni stavki Goriške „Eco“: „Vedi „Edinost“, da katera-si bodi stvar je lahko — ne glede na to, je-li več ali manj potrebna — koristna, poučna, oportunna.“ Slovenska propoved pri sv. Justu ni bila potrebna, sicer bi je ne bil prevz. škof nikakor odpravil. Koristna je pač bila in oportunna, in zato se je dozdaj obdrževala; ker pa so se okoliščine premenile, zdelo se je škofu uместno, da jo odpravi.

Torej oportunistem v cerkvi! Ne slutite-li, kako insulto ste zalučali v obraz katoliški veri, ne slutite-li, da ste se postavili v protislovje se slavnim Goriškim doktorjem, koji nasproti nam Slovincem zahteva, da cerkev ne poznaj popustljivosti in polovičarstva? Ali pa veljajo strogi vaši nauki le Slovincem? Le Slovence naj tišči glede na narodne zahteve železna pest, drugim se pa že lahko nekoliko popusti. Hvala vam lepa na Vaših naukih, mi se jim ne bomo pokorili! In kako — rekli bi — burškorno se izraža ta pobožni obrekovalec o cerkvenih obredih, priča nam istina, da se porogljivo izraža o „questa benedetta predica.“

Drzna laž je, ako člankar trdi, da Slovinci niso zahajali k slovenski propovedi k sv. Justu. Ob tem uprašanji postavil je bil — kakor smo čitali v Ljubljanskem „Slovinci“ — g. župnik stolne cerkve tržaške poročilo, v katerem je čitati, „da od leta 1846., ko je bila vpeljana slovenska propoved v stolno in od tistega časa župnijsko cerkev, je imela ta propoved mnogobrojno pazljivih poslušalcev, vsaj trikrat toliko, kakor navadna italijanska propoved v tej ali bližnji jezuitski cerkvi, tako, da se je bati, da ako se sedanja slovenska propoved v stolni cerkvi namesti z italijansko, bo govornik govoril vedno na praznim klopem.“ Kaj praviš k temu, Goriški klevetnik? In župnik pri stolni cerkvi nam je vsaj toliko avtoriteta, kolikor je slovanofobni člankar Goriške „Eco“. Pripomniti pa nam je še, da se je tudi večina konzistorija upirala tej naredbi. In članom konzistorija bi prisodili vsaj toliko razsodnosti, kolikor Goriški „Eco“. Sicer pa vas v kratkem še natančneje pouče se stotinami podpisov preskrbljeni protesti oziroma prošnje. Tržaških vernikov, Le počasi, še marikaj utegneta doživeti, kar vam ne bode ugajalo.

Najodločneje protestujemo proti trditvi,

otroka, ali jaz jih imam pet. Treba mi najmanjše še 500 frankov.“

„Jaz popustim vse in grem,“ reče zopet prvi.

„Slišiš, meni se dozdeva, da je naš inženir v poslednjem času ves drugačen, nego je bil poprej.“

„Menda preveč — pije.“

„Tudi meni se zdi tako.“

Mrzel pot mi polije lici, kajti sam sem bil najbolje uverjen o resnici Furlanovih besedi. Vsaj mi je še sedaj po glavi šumel šampanjec; glava mi je bila težka; za nikako delo nisem bil. Popustil sem vse skupaj vsikliknivši ves iz sebe: na zrak, na zrak!“

Bil sem na zraku in zdelo se mi je kakor da me je kdo polil z gorko vodo. Hodil sem sem ter tja, ne da bi česa mislil, ne da bi česa čutil.

Kar naenkrat se domislil pogovora obeh Furlanov. Motrivšega ta pogovor vznemirjala me je samo jedna misel: Furlana imata družino. Ta misel, dosedaj mi nepoznana, obvejala je poslej ves krog mojih misli. Dan na dan hodeval sem po neizmerni snežni belini, ne vedè, kakova da je mèr koraku mojemu.

(Konec prih.)

da smo intriganti, ker smo pisali o zadevi odprave slovenske propovedi. O zadevi tej pisali so po svoje vsi Tržaški listi; mi pa naj bi bili molčali!! Pisali smo, ker je naša občinstvo — torej verniki — takó od nas zahtevalo in nas celó grajalo, da smo postopali premehko. Dogodki, tikajoči se koristi vernikov, vevazni so za vse, ki smo sinovi katoliške vere in ako bodo verniki tako zahtevali, odpremo jim vsikdar svoje predale, bodi to slovanofobom pri Goriški „Eco“ ljubo ali pa ne. Vi ste stopili v koalicijo z liberalci in brezverci, da morete uspešneje polena pod noge metati narodnosti naši; nas vseh pravica in dolžnost pa je, da se postavimo po robu onim, ki iz srda do narodnosti naše delujejo na korist židovstva in nemškega protestantizma. Kajti narodni indiferentizem mej Slovani, kakoršnega zahtevajo oni, ki vedno kriče, da stoje na katoliški podlagi, ne bi bil drugega nego klin na lestvici do pangermanizma. In zato se vam bomo upirali — ne meneči se za vašo obrekovanja —, dokler nam srce v prsih bije, ker nam dolžnost naša takó velewa. V ljubezni do cerkve in naroda živimo in pademo! Sedaj pa le nadaljujte svoje denunciacije!

Govor posl. dr. Ferjančiča

v državnem zboru dne 13. julija 1890.

(Dalje.)

Navel sem samo te slučaje, — da-si vem o velikem številu družih, — da dokažem, da niti prav ne vemo, kaj da je notranji poslovni jezik. Najmanj pa vemo, kake so mu meje. Na drugi strani pa smemo trditi, da je notranji poslovni jezik neka stvar, na kojoj vpliva vsakodnevno vladajoče politično gibanje. (Res je! na desni). Ko se pa za to odločimo, da se uredi notranji poslovni jezik, priznati nam bode, mislim, jedino to stališče kot pravo, da notranji poslovni jezik omejimo le na resnično potrebo in da ne gremo dalje, nego v resnici zahtevata skupnost in jednotnost uprave, kakor se to na različnih način izraža. Ako pa bodo veljala ta načela, ko se bodo urejeval notranji poslovni jezik, potem pa ne umejem, zakaj pri nas notarje preganjajo z globami in jim žugajo, da se jim odvzemo spisi o zapuščinskih in eksekucijskih zadevah, koje so slovenski sestavili, (Čujte, čujte! na desni), ako apise te tudi predložijo slovenski (Klici na desni: Bedastoča! Škandal!) Predložitev ta se izvrši s par besedami, šestokrat s poročilom na rubriki. Ako je to poročilo na rubriki slovensko, grešilo se je — da-si so vsi spisi slovenski — proti notranjemu poslovnemu jeziku in možu se zažuga z globo ter tudi, da se mu odvzemo vsi spisi. (Klici na desni: Živimo-li še v pravni državi?) Zares ne vem, v kaki zvezi je takó poročilo, spisano na rubriki, se skupnostjo in jednotnostjo uprave. Ako tu ne upliva nasprotstvo, imejoče svoj izvir v predsodkih, je pa to v najugodnejšem slučaji napačno razumevanje notranjega poslovnega jezika.

Ako pa se, gospóda moja, dogaja, da je vsebina enega in istega odloka pisana deloma slovenski, deloma nemški, da je eden in isti stavek na pol nemšk, na pol slovensk — in jeden tak odlok imam tu v rokah, — potem pa ne odgovarja to, to je moje menenje, prav nikakemu načelu. (Priznavanje in klic na desni: nepristojno!) Tako se stranke še bolj begajo in jaz menim, da to ni drugega, nego — oprostite mi ta izraz — potvara, kakoršno ne bi smelo nikdar izleči uradno poslovanje. (Pohvala na desni.)

Še neke okolnosti moram omeniti, o kateri se je že šestokrat govorilo v tej visoki zbornici in koja se mi vidi velik zadržek slovenskemu uradovanju. Okolnost ta bi namreč bila, da višje deželno sodišče v Gradci celó v onih slučajih, ko se je v I. instanci obravnavalo slovenski,

razsoja nemški, določilje doli nemško razsodbo ter zaukaže I. instanci, da razsodbo preloži na slovenski jezik ter je potem strankam izroči v nemškem in slovenskem jeziku.

To postopanje prvič ni v soglasju z določilom §. 211. sodne instrukcije, kajti instrukcija ta pozna le razsodbe, koje podpišeta predstojnik sodišču — v tem slučaju višjemu sodišču — in jeden svetniških tajnikov, ali pa voditelj ekspedita. To je torej jedina naprava, koja pozna postava, vse drugačne nimajo postavne formalnosti.

Postopanje to se mi pa tudi ne vidi v soglasju z naredbo justičnega ministerstva z dne 8. aprila 1883. Kajti naredba ta — in odtod izvira to postopanje — ne ve ničesar o tem, da treba razsodbo izdati tudi v nemškem jeziku. Posledica temu je, da je nemški pisani odlok odločilen, da se slovenski jako malo poštevva, da se jako nemarno prevaja, še tudi v to treba truda, da se s tem vzbudi nagnjenje ne razsojati v slovenskem jeziku in tako odvrne nevarnost, da ne bi dotičnika v bodočnosti zadelo še večje breme.

Toda dovoljeno mi bodi pripomniti, da takovo postopanje more postati tudi nevarno. Tako je bilo tudi v nečem posebnem slučaju. V letu 1890. dogodil se je tak slučaj, koji se je priobčil v nečem strokovnem listu. Navajam ta slučaj, ker jako jasno ilustruje vso stvar. V neki servitutni pravdi naložilo je višje sodišče tožitelju glavno prisego, s katero naj bi zanikoval okolnost, da je toženi, kolikor on (tožitelj) ve in se spominja, skozi 30 let vozil po njega (tožitelja) posesti. Ta prisega, kakor vsa razsodba, došla je prvemu sodniku v nemškem jeziku. Prvi sodnik je prevel prisego in tožitelj je storil prisego, kakor jo je prevel prvi sodnik, nasprotna stranka pa se je obvestila o tem.

Nasprotna stranka vložila je rekurs in isto višje sodišče, koje je naložilo to prisego, spoznalo je potem: Stranka ni tako prisegla, kakor je bilo rečeno v razsodbi (Čujte! čujte! na desni.) in še le najvišje sodišče poučilo je višje sodišče, da se je prisega storila takó, kakor je zahtevala razsodba, četudi ne po slovu, pač pa v nje zmislu. Stranka, koja je storila prisego, ostala je vonder-le zmagovalka. Trebalo pa je v to nove pravde in samo zato, ker se je sodilo v nemškem jeziku in potem zaukazalo drugemu sodišču, da razsodbo prevede (Čujte! na desni. — Klici na desni: Stroški!), ne glede na narasle stroške. Do takih nevarnosti pride, ako káko sodišče pravilno ne izdaja svojih odlokov. (Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Namesni škof dunajski dr. Angerer slavil je dne 23. tega meseca petdesetletnico, odkar je bil posvečen v mašnika. Njegovo Veličanstvo doposlalo je priljubljenemu cerkvenemu dostojanstveniku lastnoročno pismo, kojega zaključek se glasi: Ker mi je bila že mnogokrat prijetna prilika, da sem mogel povdarjati vse vaše zasluge, me veseli, da mi je mogoče Vam izreči svoje čestitke k jutrnjemu dnevu ter željo, da Vas Bog ohrani dušno in telesno zdavega za nadaljevanje vspešnega Vašega delovanja.

Število obiskovalcev Praške razstave doseglo je v nedeljo milijon. Ob tej priliki nagovoril je inženir Križik mnogobrojno občinstvo. Občinstvo je navdušeno zaklicalo „slava“ cesarju ter potem razoglavo pelo cesarsko pesem. Predsednik razstavi odposlal je potem brzojavko kabinetni pisarni, na kar je došel odgovor, da je Njeg. Veličanstvo milostno vzelo na znanje ta pojav udanosti. Ko so javno prečitali to poslednjo brzojavko, zaorili so zopet navdušeni živioklici ter so zopet peli cesarsko pesem.

„Neues Wiener Tagblatt“ javlja, da se dotični krogi že dolgo bavijo z načrtom, kakó bi se poštne hranilnice dale upotrebiti za iztirjevanje davkov. Predstudije so završene, dasi formalnosti še niso določene. Davkoplačevalec se omogoči, da z uložnim listom poštne hranilnice poplačajo davek.

Vnanje države.

Povodom obiska francoskega brodovja v Kronstadtu odposlal je ruski car predsedniku francoske republike čestitajočo brzojavko. Predsednik republike zahvalil se je takoj na čestitki tej. Po reviji podali sta se carica in kraljica Grška na krov ladije „Marengo“, kjer jima je admiral Gervais poklonil šopke cvetlic. Na ladiji „Država“ bil je dejeuner za admirale in poveljnike ladij ruskega in francoskega brodovja. Car je napil Carnotu in Franciji, poslanik Laboulaye pa carji in ruskemu brodovju. — Na krovu ladije „Azija“ priredil je veliki knez Aleksij sijajen obed admiralu Gervaisu, štabu in poveljnikom francoskih ladij. Admiral Gervais z mnogimi oficirji vred odideje v Moskvo, kjer jim prirede izredno slovesen vsprejem.

Dne 28. t. m. priredil je admiral Gervais dejeuner. Mesto je priredilo sijajno kosilo na čast francoskim častnikom. Mesto Kronstadt je odičeno zastavami. Po mestu svirale so podbe.

Prestolanaslednik italijanski bivo sedaj v Londonu.

Rumunska vlada je prepovedala uhod vsem potujočim, kojih potni listi niso podpisani po dotičnem rumunskem zastopstvu v inozemstvu. To se je ukrenilo, ker se je vedno več ljudi naseljevalo, ki so bili brez vsakoršnih sredstev.

Iz Como v Italiji javljajo: V litografiji Fustionija vršila se je hišna preiskava. Zaprli so lastnika in vodjo zavoda ter zaplenili več plošč in spisov. Uzrok je ta, ker je nekdo ukradel načrte utrditve obrežja in pristanišča genoveškega; nadejajo se pa, da prepređijo izvoz načrtov v inozemstvo.

Na Portugalskem imajo ravno kar hudo finančno krizo, takó, da se je bati poloma. Novejše vesti sicer javljajo, da se je položenje nekoliko zboljšalo in da promet z denarjem postaja lahnejši.

Angleška vlada doživlja poraz za porazom, tako, da je skoro gotovo, da pri prihodnjih volitvah pridejo zopet liberalci na krmilo. Nedavno je vladna stranka podlegla v okraju Wiesbeck, ki je bil dosedaj nedotakljiva last sebičnih konservativcev. Mi se radujemo na teh pojavih, kajti angleški liberalci so veliko pravičnejši in sodijo objektivneje o slovanstvu.

DOPISI.

Na Reki, dne 26. julija. [Izgred i na Reki.] (Izv. dop.) „Slovana zatreti, ponemčiti, poitalijančiti ali pa pomadžariti ga“, to je bojni klic naših nasprotnikov, v to svrhu jim je vse njih politično delovanje. Kákovih sredstev se pa pri svojem plitvem poslu poslužujejo, je Slovanom že dobro znano. Najprej si izkujejo nesramno laž in to laž trobijo potem po vsem svetu njih glasila. V resnici, ko bi človek Slovana dobro ne poznal, moral bi imeti radi teh glasil jako slabe misli o njem, saj ta glasila vsako stvar tako dolgo sučejo, da potem lahko kriče: „Glejte, glejte, kaki auroveži so Slovani!“ Nestrpno pazijo na vsak trenutek, kjer bi se jim ponudila najmanjša prilika, da bi mogli z vsemi nepoštenimi sredstvi po Slovanu udariti.

Nov dokaz teh nepoštenih, junaških del nam je Reka, kjer so Lah, Madžar in Nemec s pomočjo tukajšnjih oblasti tekmovali z lažmi in so blatili po svojih glasilih Hrvate.

Ona Reka, koja je na hrvatskih tleh, kjer je Hrvat doma, ona Reka, kjer ona

dva dneva, ko je cesar tukaj bival, nisi slišal drugega nego hrvatski, ona Reka je bila našim sovragom kraj, kjer so po vsej sili hoteli pokazati svojo ljubezen do nas Slovanov! Da, se svojim nesramnim postopanjem globoko so užalili nasprotniki našo narodnost; razsrditi ste morali se svojimi lažmi najmirnejšega človeka, razburiti ste morali se svojimi lažmi najmirnejšega človeka, ucepiti ste morali vsakemu izmed nas grenka čutstva.

O vsem tem, kar se je tukaj godilo, nisem mislil pisati, ker večina listov je že nekoliko te nesramne laži preklicala, a vendar je še mnogo takih, kakor n. pr. vaš „Mattino“, kateri sedaj molčé, češ, saj smo imeli vendar priliko, da smo blatili Slovane, sedaj pa molčimo.

Da bodo pa dragi čitatelji „Edinosti“ znali, kakih sredstev so se tukaj posluževali in kako so znali zavijati resnico, hočem nekoliko teh junaških činov navesti. „Hrvatje so demonstrirali proti Madžarom in Lahonom ter žalili njih narodnost“ pisali so vsi laški, nemški in madžarski listi, pri katerem poslu jim je tudi slavni „Correspondenz Bureau“ pomagal, o kojem „Bureau“ nekateriki pripovedujejo, da je vladen. Pogledjmo, kako je bilo v istini.

Znano je, da je tukajšnja „Čitaonica“ najlepše društvo, kar jih ima Reka, na koje društvo more biti ponosen vsak Slovan. Ko je imel priti cesar na Reko, napravila je tamošnja vlada z magistratom vred neki program, koji je določil, koje kraje pohodi cesar. To se zna, cesar ne sme vedeti, da „Rieka ima Hrvata“! Zato pa izpušče iz programa „Čitaonica“ in hrvatski gimnazij, dasi so bila v programu vsa laška društva in šole, dasi niso izpuštili iz programa niti čifutskih poslopij in tovarn. Zato se je pa tudi „Čitaonica“ na treh mestih pritožila in kaj je dobila v odgovor? „Žal nam je, da se je ta pomota urinila, a pomagati ne moremo več“. Dakle dobro! Mislilo se je, da „Čitaonica“ na večer razsvetljave ne učini nič, kar bi bilo gotovo najbolj po volji vsem „čifutom“, ker po tem bi bili rekli: „Jih vidite, kako ljubijo ti panslavisti svojega cesarja“. A ona ovacija, koja je priredila „Čitaonica“ carju, ona krasna, da najlepša razsvetljava in kiné prostorov, presenetila in razburila sta sovraže.

To je dala „Čitaonica“ v odgovor govor onim, ki so ji to krivico naredili. Onemu cesarju, koji je oče vsem narodom Avstrije in Ogerske, izpuštili so iz programa društvo in šole onega naroda, koji je vedno branil vladarsko hišo pred ptujimi navali!

Vse to mora vsak trezno misleči človek največjo udanost imenovati, ako so kljubu vsem spletkam, oviram in preziranju od vseh strani, vendar le vse najlepše, kar so le mogli, napravili. In to imenujejo sedaj „čifuti“ hrvatsko demonstracijo proti Madžarom in Lahom, žaljenje njih narodnega čuta! Ja bogami! koliko časa bode še to trajalo, da se bode Slovane obrekovalo še s takimi lažmi?! Je li še kaj pravice na svetu?!

Idimo dalje! Prvo ščuvanje je bilo, kakor vidiš dragi mi čitatelj, da so Hrvate od vseh strani popolnoma prezirali! Kaj so še-le učinili pri bakljadi? Prvi večer cesarjevega bivanja tukaj na Reki bila je bakljada, na čelu jej mestna godba. Ni bilo li to največje izzivanje, da začne godba baš pred „Čitaonico“ svirati „Rakoczy-jevo koračnico“? In Hrvat dobro ve, kdo je bil ta „Rakoczy“. Marsikaka hrvatska majka se je jokala za svojim sinom, ki je krv prelil za domovino proti temu vodji madžarskih čet. A časi se spreminjajo pri nas v kraljevini. Oni Rakoczy, koji je vodil madžarske čete proti cesarskim, onega ustaša proslavljajo sedaj godbe. In s to koračnico prišla je godba izzivati „Čitaonico“. Vročá krv hrvatska naj pri tem miruje? Naj bode ona mirna, ko vidi tako nesramno izzivanje. Da, v istini, daleč

smo še, kaj takega je le pri nas še mo-goče. —

Idimo dalje. Listi so pripovedovali, da je duhovščina Madžare žalila. Ko se je cesar po glavni ulici peljal, kričalo je vse: „Živio“, „Eljen“ in „Evviva“. Neki pop hoče tudi carja v svojem materinem jeziku pozdraviti z navdušenim „živio“. Kar na hip plane tolpa Madžarov naubogega popa, vrže ga na tla, tepta ga, pretepa itd. To so videli neki vojaki; ti-le rešijo reveža iz rok lopov in to imenujejo sedaj krivonosci, da je duhovščina žalila one, koji so klicali „eljen“; to samaritan-sko delo vojakov polka Jelačića imenujejo sedaj demonstracijo hrvatskih vojakov proti Madžarom. (Konec prih.)

Različne vesti.

Umrli je gosp. Viljem Jeršek, „Tržaškega Sokola“ večletni član in učitelj telovadbe. Dasi že bolehen, udeležil se je v septembru minulega leta še izleta v Celje. Od tedaj je šlo vedno na slabše. Pogreb je bil danes ob 9. uri zjutraj. — To bi bil torej že tretji član „Sokola“, kojega nam je v teku jednega leta ugrabila bleđa smrt. Ohranimo mu blag spomin!

Še nekaj Goriški „Eco“. Ni res, da so se pri sv. Jakobu uvele razne izredne propovedi; odpravile so se pač nekatero, koje so bile popred v navadi. Res je, da je župnija pri sv. Jakobu po veliki večini slovenska in kar smo povedali gledé hodevanja k spovedi, izvedeli smo iz ust duhovnika, ki je tam služboval. Ugo-varjate nam, da povodom prvega sv. obhajila devet desetih otročičev zahaja k italijanskemu pouku, pristavite pa vendar sami, da s tem nočete trditi, da je župnija pri sv. Jakobu po devetih desetinah italijanska. To še ni nikak argument za vaše trditve, ampak s tem priznavate, da ho-dijo slovenski otroci k itali-janskemu pouku, ko se pripravljajo za prvo sv. obhajilo. Je-li to morda v prospeh gojitve verskega čutstva in verske vzgoje? Gotovo ne! Ne moremo verjeti, da bi slovenski otroci rajše poslušali italijanski pouk — ko jezika niti ne razumejo — ampak verjetnejši je, da se otroci raznimi sredstvi tje vabijo. Da so propovedi italijanske v mesecu maju dobro obiskovane, tudi ni argument za vaše trditve; k tem propo-vedim zahaja tudi slovensko ljudstvo — ker slovenskih nima.

Kako lažejo! Denunciacija je glavno sredstvo nasprotnikov avstrijskega slovanstva. In uprav sedaj denuncirajo bolj nego kedaj poprej: donucija v prvi vrsti Čehi in Slovenci. — „Neue Freie Presse“ od ponedeljka proslavila se je zopet s piramidalno lažjo. List ta predložil je namreč čitateljem svojim debelo raco, da sta tržaški „Slovenski Svet“ in puljski „Il Diritto Croato“ poslala vsak svojega posebnega zastopnika v Kronstadt, da tam v imenu avstrijskega Slovanstva pozdravita francosko brodovje. To je skrajna perfidija. No, častitamo goriški „Eco“ na takih zavezanih proti „panslavizmu“. Raca ta jej bode gotovo v posebno slast, ali teknila jej ne bode, ker je od konca do kraja — zlagana.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je kot kazen laškega blebetanja pri veselici v Nabrežini 76 nvč. — Izročila sta nam gg. dr. Gregorin 1 gld. in Goljevčček 50 kr. — Sokolaš Janša je nabral v veseli družbi 1 gld. 80 kr. — Pri poetsko-prozajski mizi na Proseku nabrali 1 gld. 10 kr.

Slavnost v Nabrežini. Slavnost otvorenja „Bralnega društva“ v Nabrežini obnesla se je sijajno. Tem radostnejšim sročem beležimo istino to, ako mislimo na zlobne napade na naša bralna društva, koji so uprav sedaj na dnevnem redu. V Nabrežini smo se v veliko našo radost prepričali, da ljudstvo naše še ni okuženo

po teh naukih in da dobro umeje veliko važnost narodnih društev kot članov naše organizacije. Vzdostili smo se posebno, ker je bila pri slavnosti zastopana tudi častita duhovščina. Na svoje oči so se gg. duhovniki prepričali, v koliko da je resnična trditve, da so take slavnosti pohujšljive in verskemu in npravnemu čutu nevarne. — Iz Trsta odpeljal se je „Sokol“ korporativno in se društveno zastavo točno ob 2. uri popoldne. Sokolu se je pridružilo lepo število družih rodoljubov. Peljali smo se se železnico do Bivija. Na staciji pričakovalo nas je „Bralno društvo“ Nabrežinsko se zastavo in mnogo družega občinstva. Ko se je vlak blizal postaji, zaorili so navdušeni živio-klici, kojim so se glasno odzvali Tržaški rodoljubje. Ko se je „Sokol“ uvrstil, korakali smo proti vasi, ki je bila bogato okrašena se zastavami in zelenjem. Blizajoče se vasi pozdravljali nas je grom topičev. Pri uhođu v vas pričakoval nas je občinski zastop se županom, g. Čaharjio na čelu. G. župan pozdravil nas je pri srčnimi besedami, izrazujoč veliko veselju na prihodu našem. Starosta „Trž. Sokola“ zahvalil se je primerno. Na trgu pred „Bralnem društvom“ pričakovala so nas Nabrežinska dekleta, da okrasijo se šopki „Sokole“ in pevce. — Z vlakom ob 4. uri popoldne došlo je zopet iz Trsta mnogo rodoljubov. Poleg teh videli smo drage goste iz Sežane, Gorice, Komna Škrbine itd. Ob 5½ uri prišel je koncert. Pred koncertom pozdravil je predsednik „Bralnega društva“, gosp. Stupica primernim nagovorom došle goste in so njegove od arca prihajajoče besede našle glasen odziv mej občinstvom. Proizvajanju tamburaških toček divilo se je vse poslušalstvo, osobito pa oni, ki še niso čuli te narodne glasbe. Tamburaši „Tržaškega Sokola“ so že na glasu, a tu nam je še osobito pohvaliti Proseški tamburaški zbor, pri katerem so sodelovali tudi — tri tamburašice. Vrli Prosečani služijo naj marsikateremu drugemu kraju v vzgled! Pevske točke proizvajali so skupno Proseški in Nabrežinski pevci — bilo jih je nad 50. Vedeli smo sicer, da imajo v Nabrežini izborne pevce, a da jih je tako lepo število, tega nismo vedeli. Po koncertu bila je prosta zabava na trgu pred g. Tanceta gostilno, kjer je bilo prirejenih obilo miz. Tu se je nabrala uprav ogromna množica — gotovo do 2000 glav. Pesem se je vrstila za pesmijo, napivalo se je „Bralnemu društvu“ prizigali so se umetniški ognji: vse so se je radovalo.

Le prehitro prišel je čas za odhod. Ob 10. stopil je „Sokol“ v vrste in odkorakal je na kolodvor, spremljan po družih tržaških rodoljubih, odboru „Bralnega društva“ in mnogobrojnem občinstvu, ki je nosilo lampijone. — Kakor so nas vrli Nabrežinci sijajno vsprejeli, tako sijajno so nas zopet spravili na kolodvor. Radostjo v srcu vračali smo se v mesto. — Nabrežinci! Oklenite se trdno svojega „Bralnega društva“; ono vam bodi ognjišče, okoli katerega se shajajte, da vnete drug družega za sveto našo stvar in da netite sveti plamen čistega rodoljubja. In če kedaj kje čitate, da so društva škodljiva stvar, mislite si, — da to ni res!

Iz tržaške okolice se nam piše: Grozna nevolja in mrmanje širi se po vsej okolici radi odprave slovenske propovedi pri sv. Justu. Ne moremo razumeti, kako da se je udal prevzvišeni naš vladika. Menenje je obče, da se to ne sme zgoditi, da bi za vedno zamrli slovenski glasi v prestolnici tržaški. Radi nekaterih nestrpnih tržaških ne sme trpeti skoro polovica mesta in vsa okolica! Mi se nikakor nečemo odpovedati pravici, da smemo pri sv. Justu opravljati krščanske svoje dolžnosti. Vsaj smo tudi mi Slovenci ljudje po božji podobi ustvarjeni. Rojaki, obrnimo se skupno do prevzvišene našega vladike, pojasnimo mu svoja čutatovanja in svojo žalost. Katoliška vera ima v Trstu dovelj protivnikov, a mi Slovenci smo nje najodkritosrčnejši brani-

telji; zato ne zaslužimo, da se nas v kot in skozi vrata potiska.

Okoličan, v imenu več družih. (Opomnja uredništva. V dopisu temu je bilo še marsikaj, kar smo izpuštili, da ne bi se nam očitalo, da hujskamo. Gospodopisnik naj se potolaži, zgodilo se bude vse, kar on želi.)

Iz Barkovelj se nam piše: V spominu Vam je še seja mestnega starešinstva dne 8. t. m., v koji so se bavili tudi z osobo pevovodje „Adrije“. Nek avétnik rekel je, da je g. Ražem na Katinari skrunil mestni grb in da je zato moral ostaviti službo organista. Na to odgovorimo, da Ražem ni bil nikoli orgljavec na Katinari. Pač pa je bil svoječasno na sumu, da je l. 1882. Bazoviškemu načelniku pomazal italijanski napis. Vršila se je sodnijska preiskava, a g. Ražem je bil nekrivega spoznan, dasi so njega tovariže žandarmi lovili, hoteči od njih zvedeti, ali je Ražem zlodejec ali ne. — Druga laž je, da bi bil Ražem v Barkovljanski cerkvi sviral slovenske pesni. Edino na sv. Rešnjega Telesa dan sviral je po dokončanem obred u neko hrvatsko koračnico, koja je tudi vojaška godba pred cerkvijo svirala. Gospodje mestni svetniki naj se popred prepričajo o resnici, predno sumničijo katero-si bodi osobo; nikakor ni umestno, da slepo verujejo vsakemu došlemu jim raportu. Glede gosp. Ražema velja pač pregovor: „Trpeti moraš, ako hočeš biti narodnjak!“

Iz Doline se nam piše: Minoli četrtek počastil nas je se svojim pohodom velečastiti in zaslužni g. dež. in drž. poslanec Vjekoslav Spiničić. Žal, da je gosp. nenadoma prišel in da je le malo tukajšnjih rodoljubov doletelo veselje, ga videti in pozdraviti. kajti ljudstvo naše je bilo pri delu. Da smo prej vedeli o tem pohodu, gotovo bi se bili podvzivali, da dostojno vsprejmemo našega istrskega, nevstrašnega prvoboritelja. Zato pa kličemo za Vami, vrli istrski zastopnik: Ostanite zdravi, Bog Vas ohrani! Narod naš Vas prosi, da ga branite z ono ljubeznijo in ognjevitostjo, kakor do sedaj! Na zdar!

Občinske volitve v Pomjanu se prično dne 3. avgusta. Tega dne voli tretji razred. Nasprotna stranka uporablja vsa mogoča sredstva osobito v tem razredu, kajti tu je največ revežev, ki se najlože dajo pre-motiti. Zato pozor, rodoljubje! — Nasprotna stranka vé dobro, da nikakor ne zmaga v odkritem poštenem boji. Zato se poslužuje raznih zavijač in se dobrih ljudstvu, češ, femo le bele! — Nadejamo se pa, da se je ljudstvo toliko spametovalo, da ne pojde več na lahonski lim.

Mejnarodna regata bila je te dni v Benetkah, koje so se udeležili tudi veslarji tržaških klubov: „Eintracht“, „Ginnastica“ in „Hansa“. Poročilo „Triesterice“ govori o „heillose Verwirrung“ in „Rebellen“; ognjegasci so napravili red tem načinom, da so z brizgalnicami vodo sikali na slavne veslarje. Poročevalec Triesterice toži, da je bil ves „arragement“ tako slab, kolikor se da le misliti.

Tržaški mestni svet ima jutri opoldne sejo. Na dnevnem redu je tudi predlog municipalne delegacije glede razširjenja pokopališča pri sv. Ani.

Slovenska Čitalnica v Cerovem priredi v nedeljo, dne 2. avgusta t. l. veselico na planem pred društvenim prostorom. Razspored: 1. Godba: „Slovenski stopaj“. 2. H. Volarič: „Opomin k petju“, poje zbor. 3. Pozdrav predsednika. 4. H. Volarič: „Le pevaj ptičica“, poje zbor. 5. Deklamacija. 6. Lorenc: „Domovina“, moški zbor. 7. Govor. 8. „Cesarska himna“ svira godba. 9. Volarič: „Rožici“, zbor. 10. Igra: „Garibaldi“. 11. Vajšćak: „O ti moj dom!“, poje zbor. Po besedi je prosta zabava in ples. Ustopnina za neude k veselici 20 kr., sedež 10 kr.; k plesu za neude 1 gold. — Začetek ob 4. uri popoldne.

Za brzovlak v Prago, ki odide dne 3. avgusta, dobe se vozni listi tudi pri našem uredništvu.

Tukajšnje vojaško sodišče obsodilo je Frana Rahyto, pešca 3. pešpolka, radi roparskega umora na 18 let težke ječe. Rahyta bil je begun ter je doli blizu Plovidva umoril svojo lastno gospodinjko.

Zapestnico in pihljačo zgubila je neka gospa povodom veselice v Nabrežini. Kdor je ti stvari našel, je naprošen, da ja pri- nese v naše uredništvo.

Javna zahvala.

Otvorenje našega „Bralnega društva“ dne 26. julija izvršilo se je v istini si- jajno in na vse strani povoljno. Ponosom lahko trdimo, da je težko mogoče pri na- rodni veselicih v ožjih mejah s takšnim in tolikim, odličnim navdušenim in tako uzorno vedečim se narodom — bodisi iz- vršujočim ali poslušajočim — bolje po- višati slovensko ime in dokazati narodno slovansko zavednost!

Preprijetna dolžnost nam je iskreno zahvaliti slav. naše županstvo, domača slo- venska dekleta, vrlega „Tržaškega Soko- la“, divne požrtovalne tamburaše iz Trsta in 5 iz Proseka, izvrstne pevce Hajdri- hovec in naše Nabrežinske slavce za kakor si bodi pomoč njihovo!

Isto tako hvala in čast vsem milim zavednim prisotnim rodoljubkinjam in ro- doljubom od daleč in od blizu! Pokazali ste javno prijateljstvo in neprijateljstvo, da naša sveta slovanska stvar le napreduje in da se pomiče „Slován na dan“!

Nabrežina 27. julija 1891.

Odbor.

Zahvala.

Podpisani odbor se iskreno zahvaljuje slavnemu županstvu Nabrežinskemu in odboru tamošnjega „Bralnega društva“ na prisrčnem vsprejemu, prirejenem tržaškem izletnikom povodom slavnosti otvorenja „Bralnega društva“.

V Trstu, 29. julija 1891.

Odbor „Tržaškega Sokola“.

Dunajska borza

27. julija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	—	—	gld. 92.75
„ „ „ v srebru	—	—	92.80
Zlata rentna	—	—	111.75
5% avstrijska rentna	—	—	103.25
Delnice narodne banke	—	—	1025.—
Kreditne delnice	—	—	295.—
London 10 lir sterlin	—	—	117.65
Francoski napoleondori	—	—	9 34 1/2
C. kr. cekini	—	—	5.59
Nemške marke	—	—	57.85

„Slovanski Svet“

ki izhaja v Trstu po dvakrat na mesec na 16 velikih straneh, razpravlja narodno-politiška i kulturna vprašanja Slovanov, posebnost avstro-ogerskih Slovanov. Sedaj piše tudi o cerkvenih obredih, — in pride kmalu na vrsto cirilo-metodijska cerkev med Hrvati in Slovenci. Svečenikom so še posebej posvečene te razprave.

„Slovanski Svet“ stoji 1 gld. za četrt leta; 4 gld. za celo leto. Naročnina se pošilja izdajatelju v Trst.

3—3

Fran Podgornik,

izdajatelj „Slovanskega Sveta“ v Trstu

Candee-ve škropilnice

proti peronospori od mnogih strani za najboljše spoznane, se dobivajo le pri

Živic in družb. v Trstu

—22 ulica Zonta 5

po lanski niski ceni. — Dobivajo se tudi izvrstne žvepljalke za trte in in vsakovrstni stroji za kmetijstvo; mlatilnice in čistilnice za žito, stiskalnice za grozdje in tropine, mlinci za grozje, sesalke itd.

Priporoča se omenjena tvrdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Ako kdo pošlje 55 kr. v poštinih markah, dobi neposredno en zavoj na poskušajo. Varujte se ponarejanja.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom in znanem, da je

Franja Vidmar,

posestnica

dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer po dolgi in mučni bolezni, v 18. letu dobe svoje in previdena se sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspala. Pogreb je danes ob 6. uri zvečer iz Via Commerciale št. 18.

V TRSTU, dne 29. julija 1891.

Ferdo Kariž,
bratranec in varuh.

Odbor „Tržaškega Sokola“ javlja svojim članom, da je dne 27. t. m. umrl brat

Viljem Jeršek.

Blag mu spomin!

Po odpravi proste luke je nižje doli označeno blago prosto carine, radi česar ponujam okolici in pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

Jedina obrt v Trstu

Plahte za vozove, povošene ali iz kavčuka, črne in bele, narejene na roko. Ker dobivam te plahte iz prvih fabrik na Češkem, v Feldkirchen, Beču itd. mi je možno protiviti se kakor koli konkurenciji. — Prodajam in posojam vreče za sočivje, moko in vsakojake prirodnine.

2—13

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje.

8—13

Lekarna Franzoni

5—2 (pri Materji božji)

Via S. Antonio št. 5 poleg cerkve.

Zaloga vsakovrstnih zdravil.

Jedina zaloga Marijnih kričistilnih kroglic.

Škatljica 20 nov., 6 škatljice 1 gold.

Tavžentrožni čaj.

Izvrstno sredstvo posebno za čiščenje in presnovljanje krvi, nedosežen proti zgagi (reza- uci) in kreu v želodcu, proti hemoroidom. Pri otrocih dobro zoper gliste itd. itd.

Zavitek s poukom o uporabi 50 nov do- biva se samo v premirani lekarni

Praxmarer „Ai due Mori“

(Telefon 207). Trst Piazza grande.

Ako kdo pošlje 55 kr. v poštinih markah, dobi neposredno en zavoj na poskušajo. Varujte se ponarejanja.

1—10

Riunione Adriatica di Sicurtà

24—14 v Trstu.

Zavaruje proti požarom, prevozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890.

Gravnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	10.754.306 91
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.612.910 22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	33.594 10
Rezerva zavarovanja proti toči	200 000—
Rezerva zavarovanja proti pre- minjanju kurzov, bilanca (A)	163.786 21
Rezerva zavarovanja proti pre- minjanju kurzov, bilanca (B)	137.573 85
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	250.000—
Občna rezerva dobičkov	1.127.605 98

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši)

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 do 1000 do vsakega zvečja vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%
Plačuje vsak dan od 9—12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld mora se od- povedati 3 dni, zn-ske preko 1000 gld. pa 5 dni prej
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaš- kem trgu po 3 1/2 %
Posojuje na državne papirje avstro-ogrske d. 1000 gld. po 5%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v tekočem računu po 4 1/2 %
Večje svote po 4 1/2 %
Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 14. marca 1891

14—24

500 goldinarjev

zagotavlja se vsakemu, koji ne bi bil našel pomoči po uživanji svetovnoslavnega malto- znega preparata. 4—1
Kašelj, hripavost, naduha, katar v plućah in sapniku, izvrški itd. prenehajo že po nekoliko dnevih; na stotine jih je že vapo- hom uživalo ta preparat. Maltoza ni nikako tajno sredstvo, ampak nareja se po delova- nju sladu na koruzo. Na razpolaganje so spričevala prvih avtoritet. Cena: 3 stekle- nice se zabojem 8 gl., 6 steklenic 5 gl., 12 steklenic 9 gl

Adolf Zenkner,
iznajditelj maltoznega preparata v Berlinu.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvat- sko-slovenskih gradovah i mjestah, sa so- lidnosti i jeftinoće poznatu, ta obilnimi modernimi plemeniti strojevi providejnu

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tis- kanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artije i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ula- znice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, olenike, jestvenike, svake- vrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalhi (ekladisću) sve potrebne tiska- nice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sljedeće knjige:
Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjev v pouk e ena prije 50 nvč.
sada 40 tvrdo vezana n. 60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovec . . . n. 30
Vilim Tel, prevod Cegnara n. 40
Ljudmila prevod J. Lebana n. 20
Filip prevod Križmana n. 30
Antigona prevod Križmana n. 30
Pjesma o zvonu preveo A. K. Istranin . . n. 30
Istra pjesma n. 30

Ove su knjige „jako prikladne“ za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti to č n o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zava- rovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva

dne 31. decembra 1890. f. 43.303.671 22

Premije za poterjati v nasled-

njih letih f. 24.167 306 81

Glaica za zavarovanje živo-

vnnja do 31. decembra 1890 f. 124.121.441 72

Plačana povračila:

a) v letu 1890 f. 8.345 827 21

b) od začetka društva do 31.

decembra 1890 f. 235.717.767 43

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih od-

škodvanj, tarife in pogoje za zavarovanja in

sploh vsa natančnejša pojasnila se dobe v Trstu

v uradu društva: Via della Stazione št. 8887 v

lastnej hiši. 7—12

Tiskarna Dolenc v Trstu.

Izdajatelj i odgovorni urednik Maks Cotič.